

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr.
" " " " pe 1/2 an . 2 " 50 "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicații oficiale, concurse,
edictate etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl.,
de aci în sus 5 fl.

Corespondințele sînt a se adresa redacțiunii

„FOAIA DIECESANĂ“;

eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Tipografia diecesană în Caransebeș.

PARTEA OFICIALĂ.

Înaltul Ministeriu reg. ung. de culte și de învățămîntul public cu ordinăciunea din 27. Ianuarie a. c. Nr. 58,818. a învuiintat pensionarea învățătorului *George Cimponețiu* din Tîrnova, în ppresviteralul Boesel. — începînd dela 1. Martie a. c. stilul nou.

PARTEA NEOFICIALĂ.

Din propedeutica pedagogică

de ȘTEFAN VELOVAN.

Formarea judecăților afirmative și negative.

Experința a). În fața figurei în formă de Pătrat învățătorul adresează întrebarea: „Cum zac laturile opuse ale figurei desemnate, paralel sau convergent?“ Școlariul, privind la figură, răspunde: „Laturile opuse ale figurei desemnate zac paralel“, ori „Laturile opuse ale figurei desemnate nu zac convergent“.

1. Din îndemnul cuvintelor învățătorului se reproduc mijlocit și se complică „laturile opuse ale figurei desemnate“ cu acele situații cunoscute școlariului, în care pot zace două linii una cătră alta. Această reproducere mijlocită și complicare, care ocupă mai întâiu gîndirea școlariului, se exprimă prin judecata:

Mi se zice că: Laturile opuse ale figurei desemnate au o situație oare-care (indeosebi se amintesc situația paralelă ori convergentă).

2. Dintre cele două situații mijlocit reproduse și complicate, cea paralelă găsește un element egal

în senzațiunea figurei. Ea va tinde spre contopire cu acest element, din care cauză se va înalța nemijlocit, suprimînd în același timp claritatea celeialte situații (convergentă), reprodusă și ea și complicată prin cuvintele învățătorului.

Exprimînd ceea-ce se înalță la claritate cu ocaziunea reproducerii nemijlocite, dobîndim judecata: **Îmi pică în minte: Situația oare-care este cea paralelă;**

Din contră, dacă școlariul ar exprima ceea-ce cu aceeași ocaziune tinde a fi suprimat, ar ajunge la judecata:

Îmi pică în minte: Situația oare-care nu este cea convergentă.

3. În fine aflăm, că ceea-ce tinde a se înalța nemijlocit la claritate se va contopi cu elementul, pe care l-a găsit egal în senzațiune. Acesta, în puterea contopirei, se va pune în fața celoralalte elemente ale figurei, născînd judecata răspunsă:

„Laturile opuse ale figurei desemnate zac paralel (au situație paralelă).“

Din contră, ceea-ce s'a suprimat la reproducerea nemijlocită, acum cu ocaziunea contopirei se va întuneca definitiv și nu se va putea ivi ca element clar în fața celoralalte elemente ale senzațiunei. Acest fapt îl exprimă școlariul prin judecata:

„Laturile opuse ale figurei desemnate nu zac convergent (nu au situație convergentă).“

Răspunsurile școlariului s'au născut așadar prin următoarele raționamente:

	Raționamentele.	Mișcările de idei.
Mi se spune:	Laturile opuse ale figurei desemnate au o situație oare-care (zac cumva).	Reproducere mijlocită și complicare.
Îmi pică în minte:	Situația oare-care este cea paralelă.	Înălțare prin reproducere nemijlocită.
Răspund:	Laturile opuse ale figurei desemnate au situație paralelă (zac paralel).	Contopire.

sau :		
Mi se spune :	Laturile opuse ale figurei desemnate au o situație oare-care* (zac cumva).	Reproducere mijlocită și complicare.
Îmi pică în minte :	Situația oare-care nu este cea convergentă.	Suprimare prin reproducere nemijlocită.
Respond :	Laturile opuse ale figurei desemnate nu au situație convergentă (nu zac convergent).	Contop. împedecată.

În concluziunea întâia predicatul (situația paralelă) se asoțiază prin contopire cu subiectul (laturile opuse ale figurei desemnate). În concluziunea a doua, predicatul (situația convergentă) nu se asoțiază cu subiectul, căci contopirea celui dintâiu predicat l-a întunecat pe cel din urmă.

În premisa a doua a raționamentului prim, predicatul (situația paralelă) se asoțiază deși numai în mod reproductiv cu subiectul (situația oare-care). În aceeași premisă a raționamentului al doilea predicatul (situația convergentă) nu se poate ivi asoțiat cu subiectul, fie și numai în mod reproductiv.

Nu mai în premisa întâia a ambelor raționamente găsim o asoțiere întâmplată la îndemnul cuvintelor învățătorului.

O judecată, în care predicatul se asoțiază cu subiectul, fie de nou (ca în concluziune) ori și numai în mod reproductiv (ca în premise), se numește *judecată afirmativă*; dacă predicatul nu se asoțiază cu subiectul, fie în unul ori în alt chip, *judecata* se zice *negativă*.

Din experiența făcută aflăm, că concluziunea afirmativă s'a născut din premise, care și ele sunt amândouă afirmative; în vreme ce concluziunea negativă s'a format din premise, dintre care una e afirmativă, alta negativă.

Experiența b). Învățătorul desemnă pe lângă Pătrat (fig. 1.) încă o figură în formă de Oblong (fig. 2.) și alta în formă de Trapezoid (fig. 3.). Școlariul privind la fig. 2., răspunde: „Și figura 2. e ca figura 1.“; privind la fig. 3., zice: „Figura 3. nu e ca figura 1.“

1. E învederat, că îndată ce școlariul zărește fig. 2. (Oblongul), elementul egal al senzațiunii noi (paralelismul laturilor opuse) face să se repeteze reproducerea nemijlocită și contopirea situației paralele a laturilor opuse, născând judecata:

Laturile opuse ale figurei 2. încă au situație paralelă una către alta (sau nu au pe cea convergentă).

Zărind fig. 3., o asemenea mișcare de idei înalță situația convergentă, născând judecata:

Laturile opuse ale figurei 3. au situația convergentă una către alta (nu au pe cea paralelă).

2. Situația paralelă, reprodusă nemijlocit și contopită în fața figurei 2. servește ca auxiliară pentru a reproduce mijlocit și laturile opuse ale figurei 1., dintre care se înălțase mai înainte ca contopire. Astfel se va ivi judecata:

„Situația paralelă era și la laturile opuse ale figurei 1.“

Din contră, situația convergentă, reprodusă nemijlocit și contopită în fața figurei 3. nu are puterea unei auxiliare pentru a reproduce mijlocit laturile figurei 1., căci nu s'a putut înălța la timpul ei dintre elementele figurei 1. Această oprire a gândirii nasce judecata:

„Situația convergentă nu era și la laturile opuse ale figurei 1.“

3. În fine, figura 2. și figura 1., ale căror laturi opuse sunt ținute în coexistență prin o auxiliară (situația paralelă), se vor complica în judecata, pe care o răspunde școlariul:

„Și figura 2. e ca figura 1.“

Figura 3. și figura 1., ale căror laturi opuse sunt lipsite de auxiliara, care se le poată ținea în coexistență, nu se vor putea complica. Școlariul exprimă piedeca de asoțiere a ideilor prin judecata:

„Figura 3. nu e ca figura 1.“

Responsurile școlariului, născute la asemănarea figurilor 2. și 3. cu figura 1., au rezultat așadar din următoarele raționări:

La figura 2.

Raționamentele.		Mișcările ideilor.
Ved și aici, că :	Laturile opuse ale figurei 2. încă au o situație paralelă una către alta.	Reproducere nemijlocită și contopire.
Îmi aduc aminte, că :	Situația paralelă era și la laturile opuse ale figurei 1.	Înălțare prin reproducere mijlocită.
Respond :	Figura 2. e ca figura 1.	Complicare.

La figura 3.

Ved aici, că :	Laturile opuse ale figurei 3. au o situație convergentă una către alta.	Reproducere nemijlocită și contopire.
Îmi aduc aminte, că :	Situația convergentă nu era și la laturile opuse ale figurei 1.	Suprimare prin reproducere mijlocită.
Respond :	Figura 3. nu e ca figura 1.	Complic. împedecată.

Și din această experiență aflăm, că concluziunea afirmativă s'a născut din premise, care și ele sunt amândouă afirmative, iar cea negativă din premise, dintre care una e afirmativă, alta negativă.

Fie-care dintre cele două experiențe ne învață mai departe, că reproducerea predicatului din premisa a doua (terminul major în propoziția majoră, ori cel prior în cea prioră), a fost odată provocată, altă dată suprimată în urma terminului mediu, care sub impresia figurei odată permitea, altă dată nu permitea predicatului a se înălța la claritate, fie nemijlocit ori mijlocit. Urmarea este, că și asoțierea lui cu subiectul în concluziune, fie prin contopire ori complicare, a trebuit, odată să se petreacă, altă dată să fie împedecată și astfel judecata de nou formată să fie, odată afirmativă, altă dată negativă.

Însușirea judecăților de a fi afirmative ori negative, se numește *calitatea judecăților*.

Dacă pe lângă premisa a doua și premisa întâia ar fi negativă, adică, dacă predicatul acestei premise (terminul mediu) ar fi și el suprimat la reproducerea mijlocită ori nemijlocită, prin urmare împedecată a se asocia cu subiectul seu (prin complicare cu terminul minor în propoziția minoră ori prin contopire cu cel posterior în propoziția posteroară); e sigur, că acest subiect nu ar avea nici el prin ce să fie ținut prezent în cunoștiință, ca să poată intra ca subiect în concludsiune. Concludsiunea ar fi lipsită în cazul acesta atât de predicat cât și de subiect, așadar de amândouă părțile de asociere. Școlariul nu ar fi animat de nici o mișcare de idei și nu ar forma nici o concludsiune adică nici o judecată nouă, fie afirmativă ori negativă.

Fenomene analoage. Examinând în modul aratat calitatea judecăților de nou formate și asupra altor experiinți date, ajungem a stabili întreita

Lege: I. Judecățile afirmative se formează numai din premise afirmative.

II. Dacă una dintre premise e negativă, judecata de nou formată încă e negativă.

III. Din premise numai negative nu se formează nici o judecată.

Aplicare. Din întrebările ce urmează să se descopere judecățile reproduse (premisele), cari au condiționat răspunsurile. Raționamentele aflate să se scrie și să se arate toți terminii, precum și toate mișcările de idei (reproducerile și asocierile), care au produs răspunsul, fie afirmativ ori negativ.

I. Cu care animal seamănă leul, cu cânele, cu mâța ori cu epurele? R. Leul seamănă cu mâța, nu cu cânele nici cu epurele.

La resboalele Grecilor cu Persii școlariul a învățat, că cel ce arată prin fapte iubirea de națiune și țară, se numește patriot; ear cel ce vinde națiunea și țara lui e un trădătoriu.

I. Ce feliu de om a fost Leonida, patriot sau trădătoriu? R. Leonida a fost patriot, nu trădătoriu.

I. Ce feliu de om a fost Efialte? R. Efialte nu a fost patriot, ci trădătoriu.

Mulțămită publică.

Adânc mișcat, am luat cunoștiință din foile noastre, de numeroasele solene *parastase*, ce prin multe bisericii române din patrie, din propriul îndemn al preoțimei și poporului nostru, se celebrară pentru odichna sufletului reposatului în Domnul neuitat părinte al meu, *Antoniu Mocsonyi*, și totdeodată în semn de stimă, iubire și recunoștiință pentru familia de Mocsonyi. Decî îmi țin de datorie, tot pe această cale a aduce cele mai profunde mulțămiri tuturor acolora, cari fie ca inițiatori, fie ca participanți au contribuit la această manifestațiune de pietate creștinească și respective de simpatie națională.

Bălci, în 2/14. Faur 1891.

Zeno Mocsonyi.

I g i e n ă .

Despre scurgerea de sânge din nas.

De multe ori se întâmplă că la multe persoane, și mai cu osebire la copii le curge sânge din nas fără nici o cauză; adică fără a se lovi peste nas seau alte cauze.

Sunt unele persoane, care sufer de această scurgere, aproape zilnic le curge sânge din nas. Această scurgere de sânge din nas se numește *epistaxis*.*)

Scurgerea de sânge din nas are o mare influență asupra sexului; sexul masculin este mai mult atins de această scurgere de cât sexul feminin.

Epistaxisul este de multe ori și ereditar (adică se moștenește de la părinți).

Causele cele mai principale care dau ocaziune la scurgeri de sânge din nas, sunt multe, dar noi vom semuala numai cele mai principale, care sunt: o viață sedentară (adică tot șezând, fără a exercia corpul), multe femei însărcinate au scurgere de sânge din nas, care la unele este foarte abundanță; slăbiciunea în urma unor boale, precum frigurile, anemia (lipsa de sânge), influența, etc.; șederea prea mult cu capul descoperit în locuri unde soarele bate prea tare; asemenea șederea într'o temperatură prea ridicată (adică unde este prea mare căldură, cum în baie de aburi, etc); întrebuițarea peste măsură de beuturi alcoolice (spirtoase), seau beuturi prea calde; un exercițiu forțat, precum o preumblare prea repede și mai cu seama când soarele arde prea tare; o vie afecțiune morală, cum o superare mare seau o prea mare bucurie; lucrările prea mult spirituale; câte o dată supresiunea fluxului menstrual (oprirea repede a menstruațiunei); frigurile intermitente prea prelungite etc. toate aceste cauze dar' provoacă scurgerea de sânge din nas. Mulți copii introduc în nas diferite obiecte, care fac de curge sânge din nas, acestea nu numai că sunt vătămătoare că le produce scurgeri de sânge, dar' de multe ori se întâmplă de le rămân acele obiecte în nas, și apoi foarte anevoe se pot scoate și de multe ori rămân în nas producând cele mai grele boale de nas.

Când scurgerea de sânge este prea mare, trebuie de îndată a se lua precauțiunii de a opri sângele, căci nu numai că slăbește pre om, dar de multe ori se întâmplă că, dintr'o scurgere prea mare de sânge omul poate să leșine.

Spre a putea dar opri scurgerea de sânge din nas trebuie a aplica (a pune) la ceafă, pe frunte și pe spate cârpe muiate în apă rece, amestecată cu oțet seau spirt, va ridica brațul corespondent nărei din care curge sângele, (adică va ridica în sus mâna din partea nărei de unde curge sânge). A se strînge bine brațul cu o cârpă, și când il va desface să nu-l desfacă odată repede, ci treptat. A desbrăca

* Cuvântul epistaxis derivă din limba elenă din *epi* d'asupra, și *staxis* a curge picătură de picătură; lătinsece se se zice *hæmorrhagia narium*.

pe pațient de toate vestmintele și incingătoarele care i-ar putea oprî circulația sângelui, îl va pune într'o cameră bine aerisată și îl va culca pe pat cu capul mai sus decât corpul.

Se va aplica pe ceriul gurei o bucată de hârtie muiată în apă rece, amestecată cu oțet sau spirt; pe care o va ținea mai mult timp. Dacă însă curgerea tot continuă, atunci se va introduce în nările nasului bucăți de vată, sau scamă tăvălite în praf de alumen (piatră acră), pe care le va lăsa mai mult timp chiar după încetarea curgerii sângelui.

Se va pune, pe cap, pe părțile genitale la bărbați, și la femei pe mamele (țițe), comprese cu apă rece, fără veste. Se va da să tragă pe nas apă rece, amestecată cu oțet sau spirt și cu alumen (piatră acră).

Dacă după toate aceste mijloace întrebuințate, încă nu încetează scurgerea de sânge, atunci i-se va da 15—25 picături de perchlorur de fer în un pahar cu apă zăharată, care va face ca sângele să stee îndată, și poate chiar a muia o bucată de vată în perchlorur de fer și a o introduce în nas.

La mulți scurgerea de sânge din nas le vine periodică, adică la anumite zile regulat; în acest caz i-se va da pațientului la fie-care 2 zile câte o doză de sulfat de chinină, adică un gram pentru oamenii mari; ear doza pentru copii, a-se vedea „Foaia diecesană“ Nr. 14. din 8/20. Aprilie 1890. „Despre Friguri“ și Nr. 4. din 27/8. Ianuarie 1891. „Despre Angina Difterică“.

Pațientul va lua mâncări nutritive, va bea mai mult beuturi reci și acrișoare. Va face preumblări la aer liber, va face băi reci în cursul verei și va purta flanelă pe corp în totdeauna.

În ori-ce caz trebuie a i-se da pațientului după ce a stat sângele, limonadă acrișoară de lămâie și va avea o liniște absolută.

București.

Dr. Em. Elefterescu.

Introducerea limbei române în biserică

— 1633.—1654. —

Conferința domnului Al. D. Xenopol.

Dăm un resumat al acestei importante conferințe, ținută în seara de 23. Ianuarie în sala Athe-neului nou și la care a asistat un public numeros și ales.

Dela secolul X—XVII. predomină slavonismul în cugetarea scrisă a poporului român. După unele încercări sporadice de a introduce limba română în locul celei slavone, vedem pe timpul lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu, făcându-se o mișcare puternică în acest sens și introducându-se limba română atât în slujba oficială a bisericii, cât și în a statului, Acest curent aduse dezvoltarea unei vechi literaturi însemnate, care dezvoltă mai ales trei idei, ce for-

mează până azi basa pe care se întemeiază viața poporului român:

a) Conștiința lui că este o națiune deosebită de ale celorlalte.

b) Ideea originii române.

c) Ideea unității neamului românesc și deci a tendințelor de unire a țărilor române.

Cauza, care aduse însemnatul eveniment de a introduce limba română în biserică și statele române, a fost până acuma greșit atribuită acțiunii bisericii române contra propagandei calvine. Adevăratul motiv al acestei însemnate schimbări a fost că influența grecească, care se lățise foarte mult în ambele țări române încă înainte de Vasile Lupu și Mateiu Basarab, schimbase cele mai multe focare de cultură slavonă în focare de cultură grecească; ba chiar în Bulgaria, țara de baștină a slavonismului, aceasta fusese resturnată de cultură grecească, în cât Mateiu Basarab, trimetând în Ghibrovați pentru a-i aduce un călugăr sciutoriu de limba slavonă spre a-i tipări o carte, i se răspunde că nu s'ar afla asemenea oameni în Bulgaria; și fu nevoit să aducă un învățat slavon din Croația.

Grecismul deci resturnă slavonismul, dară el nu putu să se susțină în toată întinderea țărilor române întru cât Grecii, cari umblau după căpătuală, nu voiau să devină preoți pe la bisericile sărace. Era deci un pericol, ca acestea să rămână fără slujbă Dumnezească, întru cât preoți, cari se scie slavonesce, nu se mai aflau decât rar, ear cei greci se încuibau numai pe la bisericile și mănăstirile bogate.

Vasile Lupu și Mateiu Basarab pentru a înlătura atare pericol, luară măsura de a introduce și tipări cărțile bisericesci în românește. Tot în lipsa de piseri (scriitori) slavoni, se introduce limba română și în documentele oficiale și apoi în toata viața intelectuală a poporului român.

Epoca fanarioșilor, care fu încoronarea ear nu începutul culturii grecesci, nu putu înăduși cu totul cultura română trezită. Aceasta stăru în tot timpul predominării grecesci, reprezentată prin mai mulți scriitori și cronicari însemnați și renascerea națională din secolul nostru nu este o înviere a unui corp mort, ci o trezire și o îmbărbătare a unui curent existent.

Limba română a apărut în toate timpurile existența poporului român, atât în timpul năvălirilor barbare, când Românii stăteau adăpostiți în văgăunele munților cât și în timpul perioadei slavonismului.

Pe timpul lui Mateiu Basarab și Vasile Lupu am văzut importanța dezvoltării limbei române, și ideile dezvoltate prin mijlocirea ei remaseră vii în tot timpul predominiei grecesci, izbucnind cu o putere nouă când ne puturăm emancipa de ea.

De atunci încoace cu atât s'a dezvoltat limba română, cu atât s'a adâncit conștiința națională, s'a

înălțat demnitatea poporului român, care a năzuit întâiu după libertate în propria lui țară, și apoi după neatârnarea și înălțarea ei la rangul statelor civilizate.

Tot ce sîntem astăzi, o datorim direct sau indirect dezvoltării limbei românești începute pe calea reflexivă în secolulul XVII.

Dacă viața noastră întreaie o datorim limbei cât de mult trebuie să ne intereseze cultura ei! Și cu toate acestea limba română nu este iubită și cultivată cum ar trebui să fie, deși în viața specială a poporului român ea a străbătut pe deplin, lucru curios, ea este acum periclitată în viața privată a soțietății culte, singura ce vine în băgare de seamă când e vorba de dezvoltare de idei.

Este însă netăgăduit că limba se frământă și se fierbe mult mai mult în viața privată ca în cea publică; mai ales între relațiile dintre bărbați și femei unde se preschimbă atâtea gândiri fine, atâtea cugetări nostime, atâtea rostiri elegante, limba poate găsi ocaziunea de a se forma și îmbogăți.

Aci însă limba română înțelege piedecă foarte mare în acele străine, în cari de obicei se face schimbul de vorbe în viața privată.

Și fiind-că femeile au tonul în această privire, ele trebuie să înceapă a îmbrățișa limba română, crescîndu-o și dezvoltîndu-o, cum crește și desvoltă proprii lor copii.

O soțietate de dame române, care ar lua în mîinile ei cultivarea limbei românești, ar face cel mai frumos dar națiunii române.

(Românul.)

Păpușa lui Georgiță.

(Nuvela).

Amicului meu G. St. Mich.

I.

Măicuță, măicuță, strigă un drăguț de copil, cu părul blond, cu ochii vii și frumoși, ai văzut fetița asta? Ce frumoasă este!

Da, iubitul meu, ștregarîu, e foarte gentilă, vrei să ți-o cumpăr? Îți va ținea tovărășie la studiile și jocurile tele.

Bine măicuță cumpără-o, răspuse cu grabire micul Georgiță, și vei vedea atunci câtă osteneală o să-mi dau pentru a o învăța și pe ea ce știu eu.

Doamna Elena Vicșinescu, surise cu mulțumire auzind cuvintele copilului său. Ea, care în primii ani ai căsătoriei se nu avusese nici un băiat, simțea pentru acest singur copil o iubire nebună. Ar fi fost în stare a-l satisface toate fantasiile lui, care de altfel, atât prin inteligență cât și prin bunele se purtări promitea mult.

Aide Georgiță, îi zise dînsa, să mergem înăuntru ca s'o examinez mai cu atențiune și să vorbesc puțin cu ea.

Poate că deși ca figură o să-ți placă, totuși nu știu dacă e inteligentă sau proastă.

Doamna Vicșinescu, rîzînd cu poftă intră în magazinul cel elegant, unde frumoasa păpușă i s'a arătat mai în apropiere micului Georgiță, stînd dreaptă ca o statuă.

Bună ziua, doamnă, se grăbi a zice el, înainte de măicuța sa, câte parale ceri pentru domnișoara?

Premiera din magazin observînd gesturile dnei Vicșinescu îi răspuse:

Nu știu, domnule, în această afacere nu mă pot pronunța până ce nu veți cere părerea domnișoarei dacă primesce sau nu a veni la d-voastră.

Georgiță, marele nostru cavaler, care nu avea decât 6 ani, se apropie cu îndrăzneală de păpușă și o interpelă cu mult ifos:

Fetițo, eu doresc să te iau, primesci? O tăcere completă urmă cuvintele berbantului nostru, care se aștepta la un răspuns satisfăcătoriu.

E mută, măicuță, zise George cu surprindere. Ce păcat! Așa de frumoasă și mută.

Nu dragă Georgiță, îi răspuse mîsa, nu e mută, drăguța copilă e sficioasă pentru asta nu răspunde.

Tăcerea ei de altminteri însemnează că primesce.

În urma acestei desluciri care i-o dade măicuța-sa, Georgiță remase incredințat că timiditatea și multa plăcere ce a simțit fata, a făcut-o ca să ne poată vorbi mai mult.

Ei bine măicuță zise el atunci, dacă copilă primesce cu bucurie s'o luăm.

II.

A doua zi de dimineață dna Vicșinescu intrînd în odaia lui Georgiță, îl întreaie cu surprindere:

Cum? Nu ți-a adus încă frumoasa ta copilă?

Micul nostru cavaler, deschizînd nisce ochi mari, în care se putea citi o adevărată inteligență, răspuse:

Nu mi-a venit încă fetița măicuță și imi pare foarte reu. N'ai idee însă ce am visat. Eu, care, după cum știu tu, dorm profund, de rîndul ăsta nu știu cum s'a întemplat că toată noaptea mi s'a arătat felu de felu de vedenii.

Dna Vicșinescu puțin cam îngrijată de somnul copilului seu, îl întreaie cu multă neliniște:

Spune dragă Georgiță ce ai visat, dar povestește-mi cât poți mai bine.

Da iubita mea măicuță, am să-ți spun tot cu deamăruntul căci n'am uitat nimic din cele-ce mi s'au arătat în somn. Să făcea dragă măicuță că eram sorman, fără nici un sprijin, fără ajutoriu de nicăiri, și că aveam o mare dorință de a învăța, cu încrederea neștrămutată, că numai prin instrucțiune, după cum mi-ai zis tu, pot să mă ridic și să mă fac iubit de toți. Atunci mi-am îndoit stăruințele și în scurt timp am putut reuși să mă prezint la bacalaureat, despre care-mi pomenesci tu adeseori. Acolo între mulți băeți cari erau, am văzut și câte-va fete

care veniseră pentru același lucru. Inchipuesce-ți măicuță, că printre ele am zărit și fetița mea, și-mi spunea la urechie că ea are să-mi fie cu noroc.

În acele momente când Georgiță povestea cu multă pasiune visul seu, servitoarea intră repede înăuntru și văzând pe dna Vișinescu îi zise:

Cuconiță, a venit un băiat dela prăvălie cu o păpușă pe care zice că a-ți plătit-o aseară.

Abia servitoarea pronunțase aceste cuvinte și copilul din magazin se prezentă înaintea lui Georgiță cu frumoasa lui copilă.

A! vezi măicuță, zise în curând Georgiță repede și mănios, fata nu e cu vieață, lasă, altă dată n'am să-ți mai cred nimic. Bine, ține minte.

III.

Micul copilaș, deși deșilusionat, simțea multă plăcere, admirându-și păpușa. Ce încântătoare era. Cu fața albă, cu ochi mari albaștri, cu rochia elegantă și cu frumosul păr negru, care-l cădea cu grațiositate pe spate, ce nenorocire că nu poate vorbi. Cât de măhnit se simțea el că nu poate s'o facă a se mișca.

Bine, măicuță dicea George necăjit, oamenii ăia învățați și pricopsiți, de cari îmi spun mai în totdeauna, nu pot ei găsi mijlocul de a-i da viață?

Ba da copilul meu, dar' îmi cer prea mulți bani și nu-i pot plăti. Deacă tu însă ai așa multă plăcere de a o vedea vorbind, n'ai de cât să înveți ceea ce știu alții, și atunci vei vedea cum o să însuflețesci păpușa și va vorbi și scrie ca și tine.

Dela acest timp George își îndoi sîrguința și mama sa treptat cu progresele ce le făcea, pune pe copil înaintea păpușii și recita tot ceea ce el învățase.

În acele momente doamna Vișinescu usa de mecanismul păpușei și-o făcea să zică; papa, mama.

Ear Georgiță surprins de graiul fetiței atribuia acest miracol numai ostenețelor ce el și-le depunea la învățatură. O satisfacere nespūsă putea vedea pe figura lui și cu multă mândrie copilărească spunea:

Vezi nu ți-am făgăduit cumcă n'are să te coste parale păpușa mea, și că singur o să-i pot da viață.

Doamna Vișinescu nu-și putea oprî lacrimile de bucurie ce simțea, și luându-l în brațele ei îl săruta de miș de ori cu multă căldură zicându-i:

Bravo Georgiță, nici odată n'am crezut că o să-mi poți procura atâta mulțumire. De azi înainte nu mă mai pot îndoi că va eși din tine un bun bărbat.

(Va urma.)

Țerova, în 25. Ianuarie 1891. v.

Vin și eu a aduce tributul recunoștinței tuturor aceluia, cari au conlucrat la crearea fondului de pensiiune al preoților. Eată, amați colegi, că timpul de mult dorit a sosit, o recerintă mare a cărei lipsă am sențit-o greu. După un zeceniu de ani, veduvel

și orfanii după noi nu vor mai fi victime ale sortii; căci acele zile nefaste sînt întimpinate și alinate prin dispuseciunile statutelor create și votate de oameni, cari și-au luat la inimă viitorul nostru.

Până la un timp preoțimea era așa zicend ereditară, era ca un privilegiu; fiul urma în scaunul tatălui, afla și lăsa ceva gata; — astăzi însă când la preoție se dedică mulțime de fi și de ai mirenilor, și partea cea mai mare sînt sērăcuți, și moartea sau alte nenorociri pre mulți îi află tot ca începători, eară următorilor nu le rămâne alta decăt grijă și suspine. Aducem deci laudă și mulțamită tuturor, cari au luptat cu căldură pentru crearea acestei instituțiuni carea după a mea părere, e una dintre cele mai de frunte opere în vieața noastră bisericească dela începutul constituției încoaci.

Dar să nu deroage din importanța acestor premerse nimic părerea ce o descoper, că vreau adecă să atrag atențiunea celor competenți asupra împrejurării, că din multe părți s'au ridicat și se ridică voci pentru amandamentul făcut de dl deputat I. Ionașu la §. 5. rugându-i ca în proxima ședință sinodală să iee de nou la desbatere acest §. și să-l modifice după cum cere dreptatea, considerând că la toate branșele este o escontentare, dacă cel primit în fondul de pensiiune, în decursul alor 10. ani moare, seau cum e la unele — și dacă repășesce. Eară ca despăgubire pentru aceasta, rugăm Ven. Sinod să aducă acea otărire, imitând diecesa Aradului, ca: dacă un cleric ia în căsătorie o fecioară a unui mirean, să verse în fondul de pensiiune 100—200 fl. din motivul că intră în un beneficiu creat de preoți.

Cred că cu cele esprimate mai sus, am împlinit o datorință ce o simte întreaga preoțime.

Iul. Bumbescu,
preot.



Cu adencă intristare de suflet și durere de inimă se aduce spre sciință, că prea inbitul nostru frate, cumnat și unchiu, domnul

Epaminonda Bucevski,

artist academic de pictură, pictor autorizat al archidiecesei ort-orientale bucovinene; membru al mai multor societăți de arte și de cultură naționale române, etc.

fiind împărtașit cu s. eucharistie, a reposat Vineri în 1/13. Februarie în atelierul său din încăperile presviterului reședinței archiepiscopale, în etate de 48 ani.

După ceremonia funebrală, care s'au făcut Duminică în 3/15. Februarie la 2 oare d. m. în biserica seminariului archiepiscopal, au urmat înmormentarea pe cimiteriul central, la care au fost invitați toți amicii și cunoscuții.

Mult intristata familie.

Ad. Nr. 239. O. de E. 1891.

Publicăciune.

Se aduce on. public la cunoștință, cumcă licitațiunile poenilor, aflătoare în pădurile Comunității de avere, se vor ținea anul acesta în următoarea ordine și anume:

În Orșova	la 14.	Martie st. n. a. c.
" Bozovicu	" 17. 18.	" " "
" Teregova	" 12.	" " "
" Caransebeș	" 19.	" " "
" Ohaba-Bistra	" 9.	" " "

Caransebeș, în 17. Februarie 1891.

1—1

Oficiul de economie
al Comunității de avere

Esposiția locală de manufacturi,

aranjată de Reuniunea femeilor române din Caransebeș și anunțată în Nr. 3 al „foii diecesane“, se va deschide în 17. Februarie (1. Martie) a. e. la 3. oare d. a. în sala cea mare a Comunității de avere din Caransebeș.

Ultimul termin pentru trimiterea obiectelor de espus este 14/26. Februarie a. c.

Prețul de intrare de persoană 20 cr., pentru inteligență 40 cr. copii 10 cr. școlari și școlărițe sub conducerea învățătorului sau a învățătoarei 5 cr. Suprasolviri se primesc cu mulțămintă.

Comitetul

Reun. fem. rom. din Caransebeș

Varietăți.

Nou institut de credit. Mai mulți fruntași români din opidul Făget și jur au decis înființarea unui institut de credit și de economii în Făget, cu numele „Făgetana“.

Acest institut se întemeiază cu un capital nominal de 30,000 fl. v. a. cu 300 de acțiuni à 100 fl. Terminul de subscriere a acțiunilor la acest institut este pus pe 1. Martie 1891. st. v. când au a se solvi și 10% de fie-care acțiune la concrezutul întemeietorilor, Prea On. D. Protopresviter *Sebastian Olariu* în Făget.

Deci acei P. T. Domni, cari voesc a intra ca acționari la acest institut, să binevoească a se adresa în aceasta cauză, până la terminul deschis, cătră susnumitul concrezut al întemeietorilor. Făget, în 7. Faur 1891. *Traian Unipan.*

Credință. D. *Nicolae Popoviciu*, profesor de musică la școalele române din Brașov — de nascere din Caransebeș, — s'a incredințat cu Domnișoara *Maria Boamben* din Brașov.

Adresăm mirilor sincerele nastre felicitări!

Di Dr. A. Babeș este denumit de preparator de chimie, fizică și tehnologie la școala veterinară din București.

Concert de diletanți urmat de joc se va arangia în Timișoara în seara zilei de 2/14. Martie 1891. în saloanele redutei orașului (Hotelul „Principele de coroană Rudolf“ în favorul școalelor gr. or. rom. din loc. La acest concert va conlucra și corul vocal român din Biserica-Albă. Începutul precis la oara 8 seara. — Timișoara, 10 Februarie 1891. Comitetul arangiatoriu: P. Rotariu, președinte. Em. Ungurianu, Dr. Aureliu Munteanu, Dr. Corneliu Nicoară, I. V. Barcianu, Georgiu Lazar, Dr. Simon Lazar, Victor Șerban, Vasiliu Papp, Ioan M. Roșu, Dr. Aureliu Novac, Andr. Boboroni, Const. Paleu, Dimitrie Balanescu. — Oferte generoase se primesc la adresa dlui Dr. Aur. Munteanu, avocat în Timișoara, și la timpul seu se vor publica.

Puterea de încolțit a grâului. D. Vigouroux în opul seu „*La bible et les decouvertes modernes en Palestine, en Egypte et en Assyrie* (Biblia și descoperirile moderne în Palestina, în Egipt și în Asiria), la pagina 171. vorbind despre administrarea lui Iosif istorisesc, că în Museul din Louvre (Paris) se pot vedea grăunțe de grâu, care s'au aflat în morminții din Egipt și a căror etate se urcă la 4000 de ani. Cu astfelu de grâu dl Drouillard, care locuesce lângă Saint-Paul-de-Leon, a făcut încercări de a-l cultiva. Grâul sēmēnat a rēsărit, a produs spice magnifice, dară făina n'a fost escelentă. — D. Vigouroux este de părere, că conservarea perfectă a cerealelor în Egipt are a se atribui climatei celei seci din această țeară, și că în modul acesta lui Iosif i-a fost foarte ușor de a conserva graul pentru cei șapte ani de foamete.

Bibliografie

Foaia ilustrată, apare în Sibiu în fie-cce Duminecă sub redacțiunea dlui *Dr. D. P. Barcianu*. Nr. 4. cuprinde: Zi de eamnă. Și astăzi, poesii de Ioan Popoviciu. — Rip van Winkle. Din schițele lui Washington Irving. Traducere din englezesc de Silvia P. Barcianu. — O suprindere (cu ilustrațiune). — Asilele de copii. — Literatură și sciință. — Teatru, musică și arte peste tot. — Meserii industrie, comerciu. — De toate și de petutindenii. — Cronica septemăni. — Sciri personale. — Ghicitura de șac. — Corespondința foii.

Istoria universală. Volumul 2. din partea I. (Istoria antică) de I. Slavicu, profesor în București.

Über den Ursprung der Rumänen. Ein Beitrag zur Ethnographie Südeuropas, von Traugott Tamm. Bonn Emil Strauss 1891. 150. de pagini. Prețul 2 fl. 16 cr.

Autorul este un partisan convins al continuității elementului român în Dacia, și de aceea recomandăm cu toată căldura această importantă carte publicului român.

Posta Redacțiunii.

Togir. Un oaspe. Corespondințe anonime nu publicăm.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoriu la școala comunală elementară populară, cu limba de propunere română și magiară din **Ciuta**, se deschide concurs cu termen până la 15. Martie a. c. stilul nou.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariu anual 300 fl. v. a. în bani gata.
2. Lemne de foc 12 metri cubici în natură.
3. Cortel corespunzătoriu cu grădina de legumi.

Petițiile provăzute cu timbru, compuse în limba magiară și adresate către Înaltul Ministeriu regesc unguresc de culte și de învățământul public, trebuie trimise la Comitetul administrativ al Comitatului Căraș-Severin în *Logoj*, până la termenul de mai sus.

Învățătoriu denumit, pelângă emolumintele de mai sus, este totdeodată îndatorat de a îndeplini toate funcțiunile unui cantor bisericesc greco-oriental român.

Ciuta, în 16. Faur 1891.

[5] 1—1

Primăria comunală.

Nr. 32. ex 1891.

Concurs.

În conformitate cu ordinațiunea Venerabilului Consistoriu diecesan ddto 16/28. Ianuarie a. c. Nr. 3512. Ș. ex 1890. se deschide concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Mătnicul-Mare**, protopresviteratul Caransebeșului, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană“.

Emolumente:

1. Salariul în bani gata 300 fl.
2. Pentru conferințele învățătoresci și adunarea generală 12 fl.
3. Pentru scripturistică 12 fl.
4. Pentru servitoriul școalei 10 fl.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.
6. Treizeci și doi de metri de lemne de foc, din cari este a se încălzi și sala de învățământ.
7. Doue jugere de pământ arătoriu cu un venit curat anual de 20 fl. și grădina școalei de 1/2 juger, ce aduce un venit curat anual de 10 fl.
8. Locuință liberă corespunzătoare în edificiul școalei.

Doritorii de a recurge la acest post sânt poftiți a dovedi că, pe lângă calificațiunea pedagogică, mai au calificațiunea formală de cel puțin 2 clase gimnasiale și a-și

trimite recursele instruate conform stat. org. la P. On. Oficiu ppresviteral în Caransebeș.

În fine recurenții sânt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica parochială.

Mătnicul-Mare, din ședința comitetului parochial ținută în 30. Ianuarie 1891.

[4] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual *Andreu Ghidiu*.

Nr. 163. 1891.

Concurs.

La școala populară elementară comunală din **Mehadia** este de a se ocupa postul de învățătoriu adjunct.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Salariu de 200 florini v. a.
2. 12. metri cubici de lemne.
3. 100 fl. paușal de quartir.

Recursele, instruite cu timbrul recerut, scrise în limba magiară și adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte și de instrucțiunea publică, au să se trimită până în finele lui *Februarie* a. c. st. nou la comitetul administrativ al comitatului Căraș-Severin în *Logoj*.

Învățătoriu denumit este îndatorat a îndeplini și agendele de cantor bisericesc după ritul gr. or. român.

Mehadia, 1. Februarie 1891.

[2] 3—3

Cena,
primarlu.



Anunț!

Subscrisul am onoare a aduce la cunoscința publică, că mi-am deschis

căncelăria advocațională

în **Logojul-Român**, strada bucatelor.

[6] 1—3

Dr. Stefan Petrovicu.